

Aan de gemeenteraad
cc. college van B&W
cc. pers

DATUM 12 juni 2020
ZAAKNUMMER 658234
BEHANDELD DOOR M. van Riet Paap
TELEFOON (035) 629 2966
UW KENMERK -
BIJLAGEN -
BETREFT Pre-advies college burgerinitiatiefvoorstel

Geachte dames en heren,

Inleiding

Op vrijdag 29 mei 2020 hebben meerdere bewonersorganisaties een burgerinitiatiefvoorstel ingediend bij de gemeenteraad van Hilversum. De gemeenteraad heeft deze op 3 juni 2020 ontvankelijk verklaard. Het initiatiefvoorstel wordt daardoor tezamen met het raadsvoorstel Strategie Spoorgebied 2040 besproken in de gezamenlijke commissies van 16 en 17 juni 2020. Navolgend wordt er op 1 juli 2020 door de raad een besluit over de vier besluitpunten in het initiatiefvoorstel genomen en een besluit over het raadsvoorstel Strategie Spoorgebied 2040. De gemeenteraad heeft op 3 juni 2020 aan het college gevraagd een pre-advies over het initiatiefvoorstel te geven en voor de commissiebehandeling van 16 en 17 juni 2020 ter beschikking te stellen. Het voorliggende document voorziet daarin.

Allereerst willen wij als college de initiatiefnemers en bewonersorganisaties danken voor hun initiatief. We zijn blij met deze grote betrokkenheid en organisatiekracht van dit deel van de Hilversumse samenleving. Dit gaat immers over de toekomst van Hilversum, voor elke inwoner een belangrijk onderwerp. Hilversum staat voor grote opgaven: hoe zorgen we ervoor dat de stad bereikbaar blijft, dat er voldoende banen zijn, dat onze wijkcentra, sportvelden, zorg voor ouderen en andere voorzieningen in stand blijven? En dat er voldoende en betaalbare woningen voor onze inwoners zijn? Het gaat over het versterken van Hilversum en de Hilversumse identiteit: we zijn schatplichtig aan de hoge kwaliteit die Dudok hier heeft gemaakt. Het spoorgebied is een belangrijk gebied voor de verdere ontwikkeling van Hilversum. Daarom willen wij als bestuur van Hilversum de verschillende mogelijkheden voor de ontwikkeling van het spoorgebied heel zorgvuldig in kaart brengen deze zomer. Tegelijkertijd maken we in de zomer ook een start met het participatieproces.

In het eerste deel van het advies gaan wij in op de belangrijkste geuite zorg van de indieners: de wijze van betrekken van de Hilversumse samenleving bij het proces. We schetsten daarin ook het dilemma tussen het lokale proces en het landelijke (Rijk/Metropoolregio Amsterdam) proces en hoe we daar met dit raadsvoorstel tussen balanceren. In het tweede deel laten we zien hoe participatie er na 1 juli concreet uit ziet. In deel drie adviseren we de raad over de vier besluitpunten uit het initiatiefvoorstel.

1. Dilemma: balanceren tussen de lokale mogelijkheden en landelijke planning

In de voorbereiding op het raadsvoorstel Strategie Spoorgebied 2040 hebben wij geworsteld met een dilemma. Dat willen we hier graag uitleggen, omdat dat cruciaal is om rol van participatie in het raadsvoorstel goed te kunnen duiden.

Op 25 september 2019 stelde de gemeenteraad het bestuurlijk plan van aanpak (PvA) Omgevingsvisie vast. Met stap 1 van het participatieproces uit het PvA, ‘verkennen van de opgaven’, zijn we in 2019 voortvarend gestart. We begonnen met open gesprekken in alle wijken. Veel bewonersorganisaties hebben bij de voorbereiding van de gesprekken, samen met de buurtcoördinatoren, een belangrijke rol gespeeld. Dat waren goede gesprekken, waarin wensen, zorgen en mogelijkheden zijn gedeeld. Voor de commissie van maart 2020 hebben wij twee voorstellen aangeleverd:

- Een voortgangsrapportage omgevingsvisie, met daarin opgenomen een overzicht van alle participatieactiviteiten;
- Een raadsvoorstel ‘intensivering aanpak omgevingsvisie’, waarin wij voorstelden de scope van de omgevingsvisie te verbreden naar het aanpakken van de opgaven voor Hilversum 2040 en het participatieproces te intensiveren. Dit was de voorbereiding voor stap 2 uit het PvA, ‘Verkennen van de oplossingen’.

Op 29 februari 2020 heeft er over de opgaven tot 2040 en mogelijke oplossingen ook een dag op de hei met de raad plaatsgevonden.

De intelligente lockdown vanaf maart 2020 betekende dat zowel de commissievergaderingen als het vervolgen van het participatieproces uit het PvA, niet door kon gaan. Daarover hebben wij u per brief van 9 april geïnformeerd.

Wij leggen dit uit, om aan te geven dat wij groot belang hechten aan participatie waar het gaat om visievorming over de toekomst van Hilversum, dat we daarmee waren begonnen en ons terdege hadden voorbereid op het vervolg, maar dat de uitvoering praktisch niet mogelijk was en nog steeds lastig is.

Tegelijk – en dat is ook de realiteit – besluit het Rijk in november 2020 over gebieden waarin het Rijk investeert. Voor Hilversum is het investeren in mobiliteit en het beschikbaar maken van met name extra sociale en middenwoningen van belang. Iedereen kent onze grote vraagstukken daarover. Wil Hilversum aanspraak kunnen blijven maken op Rijksmiddelen, dan zal Hilversum moeten aangeven hoe menens het is als Sleutelgebied. Daarvoor is geen exacte vormvereiste vanuit de MRA, maar een richtinggevende uitspraak van de gemeenteraad is op 1 juli 2020 wel noodzakelijk. De besluitpunten in het raadsvoorstel zorgen hiervoor. Geen uitspraak doen, betekent dat de middelen worden verdeeld over de andere regio’s, gemeenten en corridors.

Daarmee komen we bij ons dilemma. De vraag bij het opstellen van dit raadsvoorstel was: hoe kunnen we nu een stap zetten – gegeven de beperkingen van het moment – die wel richting geeft, maar niet leidt tot voldongen feiten voor inwoners, ondernemers en organisaties in Hilversum. Dansend op dit koord zijn wij tot het huidige raadsvoorstel gekomen. Natuurlijk vinden wij participatie belangrijk. En natuurlijk willen we Hilversum zo goed mogelijk positioneren in gesprekken met het Rijk, omdat het zonder Rijksmiddelen niet zal lukken de oplossingen voor Hilversum te financieren.

Nu wij onze intentie en dilemma hebben uitgelegd, willen wij beklemtonen dat we met een positief raadsbesluit op 1 juli nog maar aan het begin staan van wat uiteindelijk een strategie voor het spoorgebied tot 2040 wordt. Het college stelt de raad in het raadsvoorstel Strategie Spoorgebied 2040 voor de eerste stappen te nemen. De meerwaarde van deze eerste stappen is allereerst dat het richting geeft: de maatschappelijke opgaven vinden we als gemeentebestuur niet te ontkennen en het verder ontwikkelen van het spoorgebied is één van de oplossingsrichtingen om ons tot die opgaven te verhouden. Deze richtinggevende uitspraak houdt ons ook aan tafel in de gesprekken met MRA en

Rijk over het Sleutelgebied. Verder brengen de eerste stappen de mogelijkheden voor de ontwikkeling in het spoorgebied zeer zorgvuldig in kaart, binnen de kaders van het behouden van de Hilversumse identiteit (Dudok, Tuinstad, monumentaal erfgoed, geen uitleglocaties op de hei).

We stellen de raad voor om in oktober 2020 een voorlopige voorkeur uit te spreken over één van de mogelijkheden. Dit biedt houvast en geeft richting aan de gesprekken in de wijken in het najaar (zie stap 3 in onderstaande paragraaf). Ook helpt de voorlopige voorkeur weer om te blijven acteren binnen Rijk en MRA.

Uiteindelijk is het laatste woord aan de raad bij de vaststelling van de Omgevingsvisie, naar verwachting in het tweede kwartaal van 2021. Dat is zeggend het ‘definitieve besluit’ dat de gemeenteraad neemt over de toekomstvisie op Hilversum. De navolgende stap is dat de Omgevingsvisie in Omgevingsplannen wordt uitgewerkt. Ook daarin krijgt de samenleving volop ruimte aan de planvorming deel te nemen.

2. Wat gaan we concreet doen aan participatie na 1 juli?

We stellen drie stappen voor om het participatieproces zoals geschetst in het PvA Omgevingsvisie weer op te pakken.

Stap 1: informatie delen over de opgaven en het proces met initiatiefnemers en maatschappelijk platform Omgevingsvisie

Periode: juli-september

- Begin juli (of zoveel eerder als de raad gepast acht): verkennende gesprekken over de opgaven voor Hilversum en verdere participatieproces met de indieners van het burgerinitiatiefvoorstel.
- Begin augustus: gesprek met het maatschappelijk platform Omgevingsvisie over de opgaven voor Hilversum en de resultaten van de participatieronde tussen najaar 2019 en maart 2020. Tevens wordt met hen besproken hoe het proces verder gaat.

De themagesprekken (stap 2) al in de zomer laten plaatsvinden heeft twee grote nadelen:

1. Er is te weinig voorbereidingstijd om themabijeenkomsten voldoende voor te bereiden. Een gedegen gespreksvoorbereiding vraagt om het verzamelen en verbeelden van materiaal om de dialoog mogelijk te maken. Ook is het vormgeven van een goede digitale gespreksvorm in deze periode vanwege Corona van belang. Beide stappen goed doorlopen is niet haalbaar in de zomer.
2. Veel inwoners zullen door de vakantieperiode niet kunnen deelnemen aan de gesprekken.

Stap 2: themagesprekken

Periode: september – oktober

Er vinden meerdere themagesprekken in de stad plaats, bijvoorbeeld over wonen, bereikbaarheid en voorzieningen, om de opgaven tot 2040 met elkaar te bespreken en de ideeën op te halen die bewoners, bedrijven en organisaties zien om deze op te lossen. We bieden zowel fysieke als digitale gespreksvormen aan. Dit is stap 2 uit het PvA Omgevingsvisie, ‘verkennen van de oplossingen’.

Stap 3: de wijken in

Periode: vanaf oktober

Met het raadsbesluit in oktober over de voorlopige voorkeur voor een strategie in het spoorgebied, heeft de raad kaders, kansen en grenzen meegegeven die we met inwoners, bedrijven en organisaties kunnen bespreken. Dat willen we doen binnen de 8 wijken van Hilversum. Per wijk organiseren we bijeenkomsten, ook weer online en fysiek, waar we de opbrengsten van de themagesprekken met bewoners delen en per wijk ambities, ideeën en grenzen ophalen. Dit is stap 3 uit het PvA Omgevingsvisie, ‘voorbereiden van de keuzes’.

Hieruit volgen twee stappen:

1. We verzamelen de resultaten en conclusies van het participatietraject in een verslag voor de raad.
2. De resultaten worden meegenomen in zowel de mobiliteitsvisie als de omgevingsvisie.

3. Advisering besluitpunten initiatiefvoorstel

Door bovenstaande uiteenzetting komen wij tot de volgende advisering rond de vier besluitpunten die de initiatiefnemers voorstellen.

1. De besluitvorming over de opdracht aan het college tot het uitwerken van scenario's met de daarbij behorende forse woningbouwopgave aan te houden;
Advies college: negatief
We raden af de besluiten die in het raadsvoorstel Strategie Spoorgebied 2040 worden voorgesteld aan te houden. Een besluit van de raad op 1 juli zet een aantal eerste stappen in gang die ervoor zorgen dat zowel het lokale als het landelijke proces zorgvuldig worden doorlopen. In het lokale proces pakken we het participatietraject uit het PvA Omgevingsvisie na 1 juli weer op. De gesprekken met de stad in het najaar over de keuzes voor Hilversum (stap 3) worden tegelijkertijd inhoudelijk goed voorbereid doordat het college in opdracht van de raad verschillende mogelijke strategieën voor het spoorgebied uitwerkt.

Tegelijkertijd zorgt het raadsbesluit op 1 juli ervoor dat we aan tafel blijven in het landelijke proces. Géén besluitvorming over het raadsvoorstel betekent dat we aan die tafel niet verder kunnen. Hilversum zal in dat geval zeer waarschijnlijk geen aanspraak maken op de Rijksfinanciering die nodig is om de oplossingen voor haar opgaven te financieren.

2. Als raad in gesprek te gaan met inwoners, maatschappelijk middenveld en andere belanghebbenden om te bepalen of Hilversum de huidige identiteit van Tuindorp/stad moet loslaten en welke ontwikkeling gewenst is;
Advies college: positief
Wij stellen voor het gesprek met de stad vanaf 1 juli in de drie bovenstaande stappen vorm te geven, waarbij alle belanghebbenden elkaar kunnen treffen. Te beginnen in de zomermaanden en uit te breiden naar de stappen in september en na oktober.
Het is overigens geenszins ons idee de huidige identiteit van Tuindorp/stad los te laten. In het raadsvoorstel is behoud van Hilversumse karakteristieken, waaronder de Tuinstadidentiteit, één van de voorwaardelijke principes waarbinnen verdere ontwikkeling in het spoorgebied kan plaatsvinden.
3. *Een budget ter beschikking te stellen voor dit burgerparticipatieproces ter hoogte van €50.000, te dekken uit de algemene reserve, waarmee (onder meer) publieksbijeenkomsten kunnen worden belegd, informatie kan worden verspreid en een breed debat kan worden gevoerd over de toekomst van Hilversum;*
Advies college: negatief, omdat er al budget is, maar indien nodig kan de gemeente extra ondersteunen.
Het inrichten van het participatietraject pakt het college op via de drie bovenstaande stappen, met ruimte voor alle belanghebbenden. De gemeenteraad heeft in haar begroting budget opgenomen om een participatietraject te bekostigen, namelijk in het kader van de Omgevingswet. Dit budget zal worden aangewend om het participatieproces in te richten. Ook kleinschalige initiatieven in buurten kunnen hiermee indien nodig worden ondersteund. In essentie lijkt het ons niet verstandig meerdere participatietrajecten tegelijkertijd te laten plaatsvinden, maar juist gezamenlijk op te trekken.

4. *De initiatiefnemers van het burgerinitiatief te betrekken bij het opstellen van het burgerparticipatietraject.*

Advies college: positief

Wij doen met stap 1 het concrete voorstel om in de zomermaanden met de initiatiefnemers van gedachten te wisselen over het inrichten van het verdere participatieproces.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Hilversum,
de gemeentesecretaris, de burgemeester,

D. Emmer

P.I. Broertjes